Частична предварителна оценка на въздействието	
Институция: Министерство на образованието и науката	**Нормативен акт: Проект на Закон за изменение и допълнение на Кодекса на труда**
◉ Не е включен в законодателна/оперативна програма на Министерския съвет	○ Включен е в законодателната/оперативната програма на Министерския съвет за:
Лице за контакт: Ивайло Христов - директор на дирекция „Правна“	**Телефон и ел. поща:** Тел. 02 9217 527 e-mail: i.hristov@mon.bg

1.Проблеми за решаване:

1.1. Кратко опишете проблема/проблемите и причините за неговото/тяхното възникване. По възможност посочете числови стойности.

Проблем: „Недостатъчното признание и отдаване на почит към героичната саможертва на участниците в Априлското въстание създава историческа несправедливост и води до подценяване на ключовия му принос за поставянето на Българския въпрос в центъра на европейската политика и последвалото Освобождение.“

Априлското въстание от 1876 г. е един от най-силните и саможертвени епизоди в цялата българска история. Априлското въстание е върховен израз на българската борба за свобода, изцяло организиран и осъществен от вътрешната революционна организация без външна намеса. Затова и отбелязването на 20 април като официален празник би подчертало вътрешната сила и волята на българската нация сама да определя съдбата си и би се превърнало в акт на признателност към хилядите знайни и незнайни герои, дали живота си за свободата на България. Макар и жестоко потушено, въстанието постига своята основна политическа цел – поставянето на Българския въпрос в центъра на международната дипломатическа сцена. Жертвите от Батак, Перущица, Клисура и други градове предизвикват огромен обществен отзвук в Европа, което води до дипломатически натиск върху Османската империя и до Руско-турската освободителна война. Без саможертвата от април 1876 г., последвалата Освободителна война и възстановяването на българската държавност вероятно не биха се случили по този начин или по това време. Всъщност, доколкото заедно с 3 март (Освобождението), 6 септември (Съединението) и 22 септември (Независимостта), 20 април е част от историческия календар на превръщането на България от османска провинция в суверенна европейска държава, пропускът само той да не е официален празник изглежда несправедлив и нелогичен. Априлското въстание е единственото събитие от четирите стълба на българската държавност (3 март, 6 септември, 22

септември и 20 април) без официален статут. Официализирането му е въпрос на историческа справедливост.

Отбелязването на 20 април като официален празник би засилило чувството за национална принадлежност и гордост у българите. То би напомнило на всички поколения, че свободата не е „подаряване“, а е извоювана с кръвта и непоколебимата решителност на нашите предци. Така ще се възпита уважение към миналото и ценности като свобода, смелост и родолюбие.

Днес, когато паметта за героичните събития от миналото често се губи, обявяването на 20 април за празник би съдействало за съхраняването и предаването на историческото наследство на бъдещите поколения.

Примерът на въстаниците от 1876 г. – хора от различни социални слоеве, обединени от идеята за свобода е урок по гражданска доблест и патриотизъм. Отбелязването на годишнината им би служило като вдъхновение за младите хора да бъдат активни граждани, да отстояват своите убеждения и да работят за благото на родината. Превръщането на 20 април в официален празник би стимулирало развитието на исторически и културен туризъм в регионите, свързани с въстанието – Панагюрище, Копривщица, Батак и др. Това би довело до икономически ползи за местните общности и до популяризиране на българското културно-историческо наследство.

В заключение, обявяването на 20 април за официален празник е акт на историческа справедливост, признателност към героите от Априлското въстание и необходима стъпка за укрепване на националната идентичност, историческата памет и възпитанието на младите поколения в дух на родолюбие и гражданска доблест.

1.2. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

Разрешаването на описания по-горе проблем не може да се осъществи в рамките на съществуващото законодателство.

1.3. Посочете защо действащата нормативна рамка не позволява решаване на проблема/проблемите

Действащата нормативна рамка не позволява решаването на проблема, тъй като 20 април не е включен в чл. 154, ал. 1 от Кодекса на труда . За да се преодолее този проблем, е необходимо изменение и допълнение на Кодекса на труда, с което 20 април да бъде обявен за официален празник.

1.4. Посочете задължителните действия, произтичащи от нормативни актове от по-висока степен или актове от правото на ЕС.

Неприложимо.

1.5. Посочете дали са извършени последващи оценки на нормативния акт или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

Не са извършвани последващи оценки на нормативния акт.

2. Цели

Обща цел:

Да се утвърди 20 април като официален празник на Република България, с цел да се отдаде дължимото признание на саможертвата на героите от Априлското въстание и да се засили националното самосъзнание, историческата памет и чувството за принадлежност към българската държавност.

Конкретни цели

1. Историческа справедливост: Да се поправи историческият пропуск, при който един от четирите стълба на българската държавност (3 март, 6 септември, 22 септември и 20 април) остава без официален статут на празник.
2. Признание на приноса на Априлското въстание: Да се подчертае ключовата роля на въстанието за поставянето на Българския въпрос в центъра на европейската политика и за последвалото Освобождение.
3. Укрепване на националната идентичност: Да се засили чувството за национална принадлежност, гордост и патриотизъм сред българските граждани, особено сред младите поколения.
4. Образователна функция: Да се насърчи изучаването на историята и да се възпитава уважение към ценности като свобода, смелост и саможертва чрез ежегодни възпоменателни инициативи.
5. Съхраняване на историческата памет: Да се съхрани и предаде на бъдещите поколения паметта за героичните събития от 1876 г. и за саможертвата на въстаниците.
6. Развитие на културния и исторически туризъм: Да се стимулира интересът към историческите места, свързани с въстанието (Панагюрище, Копривщица, Батак и др.), и да се подпомогне местната икономика.
7. Завършване на историческия календар: Да се допълни историческата последователност на събитията, довели до създаването на съвременна България, като се придаде официален статут на 20 април.
8. Социална кохезия: Да се създадат ежегодни ритуали и традиции, които да обединяват обществото около общи ценности и историческа памет.

Тези цели са в основата за законодателната инициатива за изменение на Кодекса на труда.

3. Заинтересовани страни:

1. Държавни институции:
    - Народно събрание: Като законодателен орган, НС е пряко отговорно за приемането на законовите промени, необходими за обявяването на 20 април за официален празник (изменение на Кодекса на труда).
    - Министерски съвет: Правителството има ключова роля в инициирането на законодателната процедура и в координацията на държавните институции за подготовка на честванията.

- Министерство на образованието и науката: Отговаря за включването на темата за Априлското въстание в учебните програми и за организирането на възпоменателни инициативи в училищата.
- Министерство на културата: Отговаря за организирането на културни събития, изложби, концерти и други прояви, посветени на Априлското въстание.
- Президент на Република България: Като държавен глава, президентът има символична роля в честванията и може да подкрепи инициативата.

2. Историческа общност:
    - Историци и изследователи (над 1 500 членове на Съюза на учените в България (СУБ), секция „История“): Те са пряко ангажирани с научната интерпретация на събитията от Априлското въстание и могат да подкрепят или да се противопоставят на инициативата.
    - Фондация „Васил Левски“ и други патриотични организации (десетки организации с хиляди членове и симпатизанти): Тези организации активно лобират за признаването на 20 април като официален празник.
3. Общественост:
    - Граждани на Република България - 6 470 811 души (НСИ, 31.12.2023 г.).: Като носители на националната идентичност, гражданите са пряко засегнати от промяната на националния календар.
    - Ученици и студенти - 697 340 ученици в дневна форма на обучение (МОН, 2023/2024 г.) и 213 920 студенти в държавни и частни висши училища (НСИ, 2023 г.): Те са основна целева група за възпитателната функция на празника.

Косвено заинтересовани страни

1. Бизнес сектор:
    - Туристически бизнес - 11 658 места за настаняване (хотели, къщи за гости и др.) с над 300 000 легла (НСИ, 2023 г.): Обявяването на 20 април за официален празник може да стимулира развитието на културния и исторически туризъм в регионите, свързани с въстанието (Панагюрище, Копривщица, Батак и др.).
    - Работодатели - 325 000 фирми (НСИ, 2023 г.): те ще бъдат засегнати от промяната в Кодекса на труда, която ще направи 20 април официален почивен ден.
    - Търговски вериги и услуги – хиляди обекти в цялата страна: ще бъдат засегнати от промяната в потребителското поведение по време на празника.
2. Медии:
    - Национални и регионални медии: Те ще отразяват събитията, свързани с честванията, и ще формират общественото мнение по темата.

3. Международна общност:
    - Дипломатически мисии в България - над 100 посолства и консулства: те ще участват в честванията и ще наблюдават процеса на утвърждаване на новия официален празник.
    - Български общности в чужбина - около 2 милиона българи, живеещи извън страната (оценка на МВнР): те ще могат да отбелязват празника заедно с българите в страната.

Това разграничение показва широкия спектър от заинтересовани страни, които имат отношение към инициативата за обявяване на 20 април за официален празник.

Посочете всички потенциални заинтересовани страни/групи заинтересовани страни (в рамките на процеса по извършване на частичната предварителна частична оценка на въздействието и/или при обществените консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове), върху които предложенията ще окажат пряко или косвено въздействие (бизнес в дадена област/всички предприемачи, неправителствени организации, граждани/техни представители, държавни органи/общини и др.).

4. Варианти на действие. Анализ на въздействията.

Вариант 1 „Без действие“:

Описание:

Вариант „Без действие“ означава да не се предприемат никакви действия. Ако се приложи Вариантът „Без действие“ ще продължи липсата на официално признание на 20 април като официален празник, което създава историческа несправедливост спрямо саможертвата на героите от Априлското въстание и подценява ключовия му принос.

Ако не се предприемат действия за обявяване на 20 април за официален празник, ще настъпят редица негативни последици. Няма да се задейства процесът на актуализиране на трудовото законодателство, което ще създаде прецедент за пропуснатия празник. Това ще затрудни поправянето на този пропуск в бъдеще. България ще остане в групата на държавите, които не признават собствените си ключови революционни дати, което може да доведе до критика от исторически и културни организации в чужбина. Априлското въстание ще загуби публична видимост, което ще отслаби чувството за общност и патриотична гордост. Ще липсва официален ден за възпоменателни дейности в училищата, което ще ограничи възможностите за специални уроци, изложби и проекти, посветени на въстанието.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

При приложението на този вариант не се идентифицират положителни въздействия върху нито една от заинтересованите страни.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Прилагането на Вариант 1 „Без действие“ ще окаже негативно въздействие по отношение на заинтересованите страни, както следва: ще остане исторически пропуск; ще се подкопае признанието към хилядите герои от Априлското въстание, което може да засили чувството за „историческо забравяне“ и ще

подкопае моралния стълб на обществото; няма да се стимулира регионалният туризъм в местата, свързани с въстанието (Панагюрище, Копривщица, Батак и др.), което ще доведе до загуба на потенциални приходи за местните общини и бизнеси.

Специфични въздействия:

Прилагането на Вариант 1 няма специфични въздействия.

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Прилагането на Вариант 1 е възможно да окаже негативно въздействие върху малките и средните предприятия в сферата на туризма, хотелиерството, ресторантьорството и търговията. Допълнително, ще отпадне възможността за организиране на празнични събития и пазари, което ще доведе до ограничени бизнес възможности и временни работни места.

Административна тежест:

Прилагането на Вариант 1 не създава риск от административна тежест.

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

Вариант 2 „Приемане на Закон за изменение и допълнение на Кодекса на труда“.

Приемането на законодателната промяна за обявяване на 20 април за официален празник представлява стратегически акт за укрепване на националната идентичност и за осигуряване на приемственост с героичното минало на България. Това не е просто формално допълнение към календара на официалните празници, а необходима стъпка за възстановяване на историческа справедливост и за изграждане на цялостен национален наратив.

Априлското въстание е не просто локален бунт, а повратна точка в българската история, която бележи началото на края на петвековното османско владичество. То е уникално по своята организация и по саможертвата на хилядите българи, които доброволно са поели по пътя на героизма и мъченичеството.

Обявяването на 20 април за официален празник ще има и важен възпитателен ефект. В епоха на глобализация и информационно претоварване, младият човек все по-трудно открива връзка със собствената си история. Ежегодно честваният празник ще възроди интереса към корените ни и ще възпита чувство на признателност към онези, които са положили основите на съвременна България.

От гледна точка на обществената памет, обявяването на 20 април за официален празник ще изпълни и чисто нормативната празнота. Фактът, че този ден не е обявен за празник, поражда усещане за непризнателност.

Накратко, законодателната промяна не е само символичен акт, а стратегическа инвестиция в националната идентичност, в историческата памет и в бъдещето на България. Тя е доказателство, че ценим миналото си и вярваме в силата на идеалите, които са вдъхновявали героите от Априлското въстание.

Очаква се в резултат от тези действия да настъпят нормативни предпоставки за: историческа приемственост, като завършването на историческата последователност на празниците, редом до 3 март, 6 септември и 22 септември; укрепване на националната идентичност и засилване на чувството за общност, патриотична гордост и национално самосъзнание; стимулирането на културния и исторически туризъм в регионите, свързани с Априлското въстание.

За предложения проект на акт не са необходими допълнителни финансови средства и не се предвиждат допълнителни финансови разходи, което не води до въздействие върху държавния бюджет.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Прилагането на този вариант ще въздейства **положително върху всички заинтересовани страни**, които са описани надлежно в т. 3 „Заинтересовани страни“. В икономически аспект от гледна точка на туризма ще се повиши посещението на исторически места (Панагюрище, Копривщица, Батак и други). Държавните и регионалните бюджети, заделени за поддръжка и популяризиране на паметници, водят до дългосрочно съхранение на културното наследство, което е капитал за бъдещи инвестиции.

По отношение на социалните ефекти, официалният празник подчертава колективната памет и засилва патриотичната гордост, което е особено важно в периоди на социални предизвикателства. Учениците и студентите получават достъп до специализирани програми, посещения на музеи и дискусии, които обогатяват учебния процес. Празничните паради, церемонии и доброволчески дейности спомагат за изграждане на социална сплотеност, интеракции между различни възрастови и етнически групи.

Обявяването на 20 април за официален празник има многопластово положително въздействие – от ръста в туризма и субсидиране на малки бизнеси, до засилване на социалната кохезия, образователната стойност и дори към екологично устойчивото развитие. Концептуалното решение не е просто историческо признание, а инструмент за стабилно, интегрирано развитие на България в икономическа, социална и екологична перспектива.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

В хода на извършените проучвания не се установяват отрицателни въздействия върху заинтересованите страни.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия: няма

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Прилагането на Вариант 2 може ще стимулира малките и средните предприятия в сферата на туризма, хотелиерството, ресторантьорството и търговията чрез повишен поток от посетители и клиенти. Допълнително, възможността за организиране на празнични събития и пазари ще създаде нови бизнес възможности и временни работни места.

Административна тежест:

Прилагането на Вариант 2 няма пряко въздействие върху административна тежест.

(въздействията върху малките и средните предприятия; административна тежест)

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

Вариант 3 „Нерегулативна намеса“ - Вариант 3 означава да се запази съществуващата нормативна уредба, като се приложат нерегулаторни мерки. В конкретния случай този вариант не може да бъде реализиран, тъй като цитираните изменения не могат да се осъществят чрез саморегулиране от страна на нито една от заинтересованите страни. В тази връзка Вариант 3 е свързан с липса на предвидимост на действията и последствията от тях.

5. Сравняване на вариантите:

Степени на изпълнение по критерии: 1) висока; 2) средна; 3) ниска.

		Вариант 1 „Без действие“	**Вариант 2**
Ефективност	Цел: Достъп до осъвременени, синхронизирани и оптимизирани нормативни изисквания при съставянето и издаването на основните документи от висшите училища, намаляване на административната тежест.	3	1
Ефикасност	Цел: Достъп до осъвременени, синхронизирани и оптимизирани нормативни изисквания при съставянето и издаването на основните документи от висшите училища, намаляване на административната тежест.	3	1
Съгласуваност	Цел: Достъп до осъвременени, синхронизирани и оптимизирани нормативни изисквания при съставянето и издаването на основните документи от висшите училища, намаляване на административната тежест.	3	1

1.1. Сравнете вариантите чрез сравняване на ключовите им положителни и отрицателни въздействия.

1.2. Посочете степента, в която вариантите ще изпълнят определените цели, съгласно основните критерии за сравняване на вариантите:

ефективност, чрез която се измерва степента, до която вариантите постигат целите на предложението;

ефикасност, която отразява степента, до която целите могат да бъдат постигнати при определено ниво на ресурсите или при най-малко разходи;

съгласуваност, която показва степента, до която вариантите съответстват на действащите стратегически документи.

6. Избор на препоръчителен вариант:

По идентифицирания проблем се установи, че изборът на Вариант 2 и предприемане на регулаторни мерки би бил най-подходящ за прилагане.

Аргументите за това са свързани със следното:

1. Вариант 2 се отличава с най-висока степен на ефективност, във връзка с неговата целесъобразност и с най-висок потенциал за постигане на целите.

2. Вариант 2 се характеризира с най-висока степен на ефикасност сред идентифицираните варианти на действие с оглед на ефекта за заинтересованите страни и за обществото.

3. Вариант 2 съдържа най-голям потенциал за приемането на законодателната промяна. В тази връзка той се отличава с най-висока степен на съгласуваност.

Посочете препоръчителните варианти за решаване на поставения проблем/проблеми.

6.1. Промяна в административната тежест за физическите и юридическите лица от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

○ Ще се увеличи

○ Ще се намали

◉ Няма ефект

Прилагането на Вариант 2 ще намали административната тежест при провеждане на процедурата за заемане на академична длъжност „доцент“ .

1.1. Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант за решаване на всеки проблем.

1.2. Ако се предвижда въвеждането на такса, представете образуването на нейния размер съгласно Методиката по чл. 7а от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

6.2. Създават ли се нови/засягат ли се съществуващи регулаторни режими и услуги от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

○ Да

◉ Не

Прилагането на Вариант 2 няма да засегне съществуващи регулаторни режими и услуги.

1.1. Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на избрания вариант.

1.2. В случай че се предвижда създаване нов регулаторен режим, посочете неговия вид (за стопанска дейност: лицензионен, регистрационен; за отделна стелка или действие: разрешителен, уведомителен; удостоверителен и по какъв начин това съответства с постигането на целите).

1.3. Мотивирайте създаването на новия регулаторен режим съгласно изискванията на чл. 3, ал. 4 от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

1.4. Посочете предложените нови регулаторни режими отговарят ли на изискванията на чл. 10 – 12 от Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.5. Посочете изпълнено ли е изискването на § 2 от Допълнителните разпоредби на Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.6. В случай че се изменят регулаторни режими или административни услуги, посочете промяната.

6.3. Създават ли се нови регистри от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

○ Да

◉ Не

Прилагането на Вариант 2 няма да доведе до създаване на нови регистри.

Когато отговорът е „Да“, посочете регистрите, които се създават и по какъв начин те ще бъдат интегрирани в общата регистрова инфраструктура.

6.4. По какъв начин препоръчителният вариант въздейства върху микро-, малките и средните предприятия (МСП) (включително по отделните проблеми):

◉ Актът засяга пряко МСП

○ Актът не засяга МСП

Проект на Закон за изменение и допълнение на Кодекса на труда ще окаже въздействие върху МСП в сферата на туризма, хотелиерството, ресторантьорството и търговията с оглед повишения поток от посетители и клиенти.

Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант.

6.5. Потенциални рискове от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

Не са налице потенциални рискове от прилагането на Вариант 2.

Посочете възможните рискове от прилагането на препоръчителния вариант, различни от отрицателните въздействия, напр. възникване на съдебни спорове и др.

7. Консултации:

○ Проведени са консултации

Посочете основните заинтересовани страни, с които са проведени консултации. Посочете резултатите от консултациите, включително на ниво ЕС: спорни въпроси, многократно поставяни въпроси и др.

◉ Предстоят обществени консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове

Провеждането на обществени консултации ще се осъществява по чл. 26 от Закона за нормативните актове за срок от 30 дни.

Обобщете най-важните въпроси за обществени консултации. Посочете индикативен график за тяхното провеждане и видовете консултационни процедури.

8. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?

○ Да

◉ Не

Приемането на нормативния акт не произтича от правото на Европейския съюз.

1.1. Посочете изискванията на правото на Европейския съюз, включително информацията по т. 6.2 и 6.3, дали е извършена оценка на въздействието на ниво Европейски съюз, и я приложете (или посочете връзка към източник).

1.2. Изборът трябва да съответства на посоченото в раздел 1, съгласно неговата т. 1.5.

9. Изисква ли се извършване на цялостна предварителна оценка на въздействието поради очаквани значителни последици?

○ Да

◉ Не

Не се изисква извършване на цялостна предварителна оценка на въздействието поради очаквани значителни последици.

(преценка съгласно чл. 20, ал. 3, т. 2 от Закона за нормативните актове)

10. Приложения:

Приложете необходимата допълнителна информация и документи.

11. Информационни източници:

1. Кодекс на труда ;
2. Национален статистически институт;
3. Министерство на образованието и науката.

Посочете изчерпателен списък на информационните източници, които са послужили за оценка на въздействията на отделните варианти и при избора на вариант за действие: регистри, бази данни, аналитични материали и др.

12. Име, длъжност, дата и подпис на директора на дирекцията, отговорна за извършването на частичната предварителна оценка на въздействието:

Име и длъжност: Ивайло Христова, директор на дирекция „Правна“ в Министерството на образованието и науката

Дата:

Подпис:

22.4.2026 г.

X

Ивайло Христов
Директор на дирекция "Правна"
Signed by: Ivaylo Petkov Hristov